

інформації та формування на цій основі толерантності, поваги до людей різних національностей, набуття певного рівня міжкультурної іншомовної компетентності, зокрема формування комунікативної поведінки відповідно до ситуацій та умов спілкування іноземною мовою.

Зазначені особливості можуть слугувати науковим підґрунтям для створення моделі компетентнісно орієнтованого навчання іноземних мов учнів початкової школи.

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ МОВЛЕННЕВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Т. К. Полонська, канд. пед. наук

Формування іншомовної мовленнєвої компетентності учнів початкової школи, яка є невід'ємним складником комунікативної компетентності, включає взаємопов'язане і збалансоване оволодіння компетентностями в усіх видах мовленнєвої діяльності (аудіюванні, говорінні, читанні й письмі). Стисло розглянемо особливості організації компетентнісно орієнтованого навчання іноземних мов початкової школи відповідно до видів мовленнєвої діяльності, кожен з яких потрібно розглядати як мету і засіб навчання.

Формування іншомовної компетентності в аудіюванні передбачає набуття учнями знань, формування аудитивних навичок і розвиток аудитивних умінь, а також психофізіологічних механізмів аудіювання. На першому етапі навчання іноземної мови учнів потрібно навчити впізнавати на слух і розуміти засвоєні ними лексичні одиниці та мовленнєві зразки, а також короткі тексти, побудовані на знайомому матеріалі, і відповідно реагувати на почуте. Для формування компетентності в аудіюванні доцільно використовувати *вправи*: 1) для формування мовленнєвих (слухових, лексичних і граматичних) навичок аудіювання; 2) для розвитку мовленнєвих умінь аудіювання; 3) для розвитку мовленнєвих механізмів аудіювання.

Формування іншомовної компетентності в говорінні (усномовленнєвому спілкуванні) всебічно залежить від умов, у яких воно здійснюється, і які неодмінно потрібно враховувати у процесі його навчання: 1) мету і зміст спілкування; 2) особливості комунікантів: їхній вік, життєвий і мовленнєвий досвід, рівень навченості, соціальний статус; 3) мотиви усномовленнєвої діяльності тощо. Оволодіння цим видом діяльності на початковому етапі (1–2 класи) має здійснюватися лише на опрацьованому мінімальному матеріалі, ускладнення тематики мовного і мовленнєвого матеріалу для говоріння доцільне лише у 3–4 класах.

Формування іншомовної компетентності в читанні в початковій школі ставить за мету оволодіння учнями таким умінням, завдяки якому вони зможуть сприймати необхідну змістову інформацію, а всі супутні мовні та технічні труднощі не перешкоджатимуть перебігу всього процесу. Важливим для навчання читання вважається перший рік вивчення іноземної мови, коли учні, засвоюючи вимову,

мають навчитися співвідносити звуковий і друкований образи та інтонувати речення. Характерною є також діяльність, пов'язана з оволодінням технікою читання, що, у свою чергу, співвідноситься з читанням уголос, проте впродовж наступних років перевага має надаватися читанню мовчки. Удосконалення техніки читання варто здійснювати паралельно з роботою над читанням як окремим видом мовленнєвої діяльності, яке розпочинається у 2-му класі і триває до закінчення початкової школи. У початковій школі учні повинні навчитися читати тексти з різним рівнем розуміння їх змісту.

Іншомовна компетентність у письмі передбачає формування в учнів початкової школи графічних, орфографічних, лексичних і граматичних навичок, у також умінь висловлювати свої думки в письмовій формі. У процесі навчання іншомовного письма, як і читання, у школярів важливо сформуванати орфографічні знання й навички, пов'язані з невідповідністю графічного і звукового образу слова.

Механізмом розв'язання проблеми навчання іншомовного мовлення молодших школярів є створення раціональної **системи вправ** (*мовних, умовно-мовленнєвих, мовленнєвих*) і **завдань** (*комунікативних*), важливість яких полягає в тому, що вони повинні забезпечити як організацію процесу засвоєння навчального матеріалу, так і організацію процесу навчання.

ІНТЕГРАЦІЯ КРАЄЗНАВЧОГО КОМПОНЕНТА У ЗМІСТ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

О. С. Пасічник, канд. пед. наук; І. А. Сушко

В останні десятиліття національні системи освіти зазнали суттєвих трансформацій, а компетентнісна парадигма утвердила свій домінуючий статус в освітній сфері. Відповідно до її положень, основним орієнтиром є формування в того, хто навчається, таких умінь і навичок, які детерміновані соціальним замовленням та зорієнтовані на забезпечення соціальної мобільності, уміння адаптуватися до нових умов, критично мислити та самостійно приймати рішення. Формування компетентностей не обмежене віковими рамками – систематична робота в цьому напрямі розпочинається з моменту, коли особа стає повноцінним суб'єктом навчально-виховного процесу, тобто, з перших років навчання в початковій школі.

Серед навчальних предметів, на які покладено завдання соціального та комунікативного становлення особистості, особливе місце належить предметній галузі «іноземні мови». У процесі їх вивчення відбувається не лише оволодіння новим мовним кодом, але й долучення до культури іншої країни. Останнє дає учням змогу сформуванати ті уявлення, які визначають спосіб мислення та поведінки представників іншої культури. Чинна навчальна програма передбачає побудову процесу іншомовної підготовки у форматі «діалогу культур». Проте такий діалог можливий за умови, що партнери по спілкуванню є представниками різних культурних спільнот. У процесі іншомовної підготовки учень повинен усвідомити, що він є суб'єктом